

Algemene Rekenkamer

Werkprogramma 2006

26 januari 2006

Stafdirectie Beleid en Communicatie

Afdeling Communicatie

Algemene Rekenkamer, Lange Voorhout 8, Postbus 20015, 2500 EA Den Haag

Inhoud

	Missie Algemene Rekenkamer	1
	Voorwoord	2
1	Onderzoek naar functioneren en presteren	3
	Onderzoeken per departement	4
	Onderzoeken per kamercommissie	7
	Publicaties op alfabetische volgorde	11
	Terugblikken 2006 en 2007	26
2	Internationale projecten	31
	Projecten per thema	33
	Internationale projecten op alfabetische volgorde	34

Missie Algemene Rekenkamer

De Algemene Rekenkamer heeft als doel het rechtmatig, doelmatig, doeltreffend en integer functioneren van het Rijk en de daarmee verbonden organen te toetsen en te verbeteren. Daarbij toetst zij ook de nakoming van verplichtingen die Nederland in internationaal verband is aangegaan. Zij voorziet daartoe de regering, de Staten-Generaal en degenen die verantwoordelijk zijn voor de gecontroleerde organen van op onderzoek en onderzoekservaring gebaseerde informatie. Deze informatie bestaat uit onderzoeksbevindingen, oordelen en aanbevelingen over organisatie, beheer en beleid en is in beginsel publiek toegankelijk. Daarnaast is het haar verantwoordelijkheid om een bijdrage te leveren aan goed openbaar bestuur door kennisuitwisseling en samenwerking in binnen- en buitenland.

Kwaliteit, betrouwbaarheid en bruikbaarheid ziet de Algemene Rekenkamer als belangrijkste kenmerken van haar producten. Onafhankelijkheid, doelmatigheid en doeltreffendheid zijn de belangrijkste kenmerken van haar werkwijze.

De Algemene Rekenkamer beoogt een transparante organisatie te zijn die voortdurend in de kwaliteit van haar medewerkers en methoden investeert.

Voorwoord

De 'klanten' van onze producten, denk met name aan de Tweede Kamer en de ministeries, en wij streven hetzelfde doel na: het verder verbeteren van ons openbaar bestuur. U vindt dit natuurlijk ook terug in onze missie. Het spreekt vanzelf dat wij met u zo effectief mogelijk willen zijn in het bereiken van dit nobele doel. Maar wat is effectief? Wat moeten wij doen om zo effectief mogelijk te opereren om daarmee het openbaar bestuur verder te helpen verbeteren?

Lastige vragen waarop niet zomaar een antwoord te formuleren is. Ik denk wel dat de wijze waarop we ons Werkprogramma voor het jaar 2006 presenteren een stap in de goede richting is. We hebben hierbij zoveel mogelijk geprobeerd te denken vanuit onze eerder genoemde 'klanten'. Ons streven is in het voorliggende Werkprogramma 2006 onze projecten zó te presenteren dat het voor belanghebbenden duidelijk wordt of, hoe en wanneer ze met ons van doen krijgen. Zo proberen we ook dit jaar samen met het openbaar bestuur zelf weer een stap dichterbij ons ideaal: een op alle fronten goed openbaar bestuur.

Het Werkprogramma 2006 geeft aan waar we onze collectieve energie voor aanwenden in dat jaar. De vruchten van deze inspanningen worden opgeleverd in 2006, 2007 en een enkel product in 2008. Op onze website www.rekenkamer.nl wordt dit Werkprogramma 2006 ieder kwartaal geactualiseerd.

Maurits de Brauw
Secretaris Algemene Rekenkamer
Januari 2006

1 Onderzoek naar functioneren en presteren

In dit hoofdstuk vindt u de onderzoeken waaraan de Algemene Rekenkamer in 2006 werkt, en waaruit in 2006, 2007 of 2008 producten voortvloeien. In het eerste schema hebben we de onderzoeken onder de loep van de departementen gelegd. In het tweede schema leggen we ze onder de loep van de vaste kamercommissies. In beide schema's vindt u de titels van de onderzoeken. Om na te kunnen zoeken wat welk onderzoek inhoudt, staat er aan het eind van het hoofdstuk een alfabetisch overzicht met per onderzoek meer uitleg.

Onder de noemer 'functioneren van het openbaar bestuur' richten we ons onderzoek op verantwoording en toezicht. Het gaat dan om:

- de verantwoording van ministers aan de Tweede Kamer;
- de verantwoording van de overheid en van instellingen die een band hebben met de overheid;
- het toezicht van de overheid op de naleving van de wet door instellingen en burgers.

Onder de noemer 'presteren van het openbaar bestuur' richten we ons onderzoek op

de aansluiting tussen beleid en uitvoering. Het gaat dan om vragen als:

- Wordt beleid waartoe besloten is, uitgevoerd?
- Wordt het goed uitgevoerd?
- Leidt het tot de resultaten die bedoeld waren?

De Algemene Rekenkamer wil ook op een andere manier dan via onderzoek

bijdragen aan goed openbaar bestuur. De Gemeentewet verplicht namelijk gemeenten

in 2006 een rekenkamer of een rekenkamerfunctie te hebben. Voor de provincies geldt deze verplichting al sinds 1 januari 2005. De Algemene Rekenkamer blijft ook in 2006 betrokken bij lokale rekenkamerfuncties, door haar kennis en ervaring in te zetten, en door het secretariaat van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRK) te verzorgen. Collegelid Gerrit de Jong zit in het bestuur van de NVRK.

Betrokken departementen

Titels van de onderzoeken	Departementen													
	AZ	BuZa	Jus	BZK	OCW	Fin	Def	VROM	V&W	EZ	LNV	SZW	VWS	onbekend
Beleidsvrijheid bij specifieke uitkeringen			X	X	X	X			X					
EU-trendrapport 2006	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
Reductie administratieve lasten			X			X		X	X		X	X	X	
Self-assessment integriteit				X										
Toezicht beveiliging burgerluchtvaart			X				X							
Kustwacht			X	X		X	X		X		X			
Informatie- en communicatietechnologie (ICT) in control										X		X		
Goedkeuring rijksrekening 2005 en rapporten bij de jaarverslagen 2005	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
Rijk verantwoord 2005	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
Controle aangiften inkomstenbelasting particulieren						X								
Ontslagregelingen 16+ 2004/2005	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
Staat van de beleidsinformatie 2006			X	X	X			X						
Realisatie Ecologische Hoofdstructuur (EHS)								X	X		X			
Continuïteit en toegankelijkheid van zorg voor chronisch zieken													X	
Managementinformatie defensie							X							
Beroepspraktijkvorming in het					X						X			

Titels van de onderzoeken	Departementen													
	AZ	BuZa	Jus	BZK	OCW	Fin	Def	VROM	V&W	EZ	LNV	SZW	VWS	onbekend
MBO														
Criminaliteitsbeheersing Jeugd			X	X										
Modernisering bestuur en verantwoording	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
Verantwoording en toezicht bij rechtspersonen met een wettelijke taak, deel 5		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
Natuurcompensatie								X	X		X			
Nederlandse Mededingings- autoriteit en marktwerking										X				
Opvang zwerfjongeren 2006													X	
Werklozen zonder startkwalificatie					X							X		
Nieuwe financiële relaties	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
EU-trendrapport 2007	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
Parallele audit naar EU-structuurfondsen						X				X		X		
De lerende overheid: effecten van parlementaire enquêtes en onderzoeken		X	X	X			X	X	X	X				
Goedkeuring rijksrekening 2006 en rapporten bij de jaarverslagen 2006	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
Rijk verantwoord 2006	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
Departementale regelgeving en managementcontrol	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
Staat van de beleidsinformatie 2007	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	

Titels van de onderzoeken	Departementen													
	AZ	BuZa	Jus	BZK	OCW	Fin	Def	VROM	V&W	EZ	LNV	SZW	VWS	onbekend
Lessen uit fraudeonderzoek														X
Op de goede plek			X	X	X			X				X	X	
CO ₂ -emissiehandel								X		X				
Voorkomen uitval van jeugd			X		X								X	
Reintegratie van werklozen en werking SUWI												X		
Duurzaam gebruik van milieu in ontwikkelingslanden		X												
Luchtkwaliteit								X	X					
Opsporing en vervolging			X	X		X								
Problemen in de uitvoering									X		X			
Toeslagen						X		X				X	X	
Vraagsturing en marktwerking: kan de burger kiezen?					X					X			X	
Crisisbeheersing/rampenbestrijding				X			X						X	
Duurzame veehouderij en landbouw											X			
Duurzame visserij											X			
Effecten van goed bestuur	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
EU-richtlijnen en verordeningen														X
OPTA										X				
Kwaliteitsbewaking van het hoger onderwijs					X									
Intracommunautaire BTW-fraude			X			X								

Relevantie voor commissies Tweede Kamer

Titels van de onderzoeken	Commissies Tweede Kamer															
	BuZa	Jus	BZK	OCW	Fin	Def	VROM	V&W	EZ	LVN	SZW	VWS	Eur. Zaken	NL-Antilliaanse en Arubaanse Zaken	CRU	
Beleidsvrijheid bij specifieke uitkeringen		X	X	X	X			X							X	
Eu-trendrapport 2006	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	
Reductie administratieve lasten		X	X		X		X	X		X	X	X			X	
Self-assessment integriteit			X												X	
Toezicht beveiliging burgerluchtvaart		X				X							X		X	
Kustwacht		X	X		X	X		X		X				X	X	
Informatie- en communicatietechnologie (ICT) in control			X						X		X				X	
Goedkeuring rijksrekening 2005 en rapporten bij de jaarverslagen 2005	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X	
Rijk verantwoord 2005															X	
Controle aangifte inkomstenbelasting particulieren					X											
Ontslagregelingen 16+ 2004/2005			X		X										X	
Staat van de beleidsinformatie 2006		X	X	X			X								X	

Titels van de onderzoeken	Commissies Tweede Kamer															
	BuZa	Jus	BZK	OCW	Fin	Def	VROM	V&W	EZ	LNv	SZW	VWS	Eur. Zaken	NL-Antilliaanse en Arubaanse Zaken	CRU	
Realisatie Ecologische Hoofdstructuur (EHS)							X	X		X						X
Continuïteit en toegankelijkheid van zorg voor chronische zieken												X				X
Managementinformatie defensie						X										X
Beroepspraktijkvorming in het MBO				X												X
Criminaliteitsbeheersing jeugd		X	X													X
Modernisering bestuur en verantwoording			X	X	X				X							X
Verantwoording en toezicht bij rechtspersonen met een wettelijke taak, deel 5	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X				X
Natuurcompensatie							X	X		X			X			X
Nederlandse Mededingingsautoriteit en marktwerking									X							X
Opvang zwerfjongeren 2006												X				X
Werklozen zonder startkwalificatie				X							X					X
Nieuwe financiële relaties					X				X							X
EU-trendrapport 2007	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X			X
Parallele audit naar EU-					X				X		X		X			X

Titels van de onderzoeken	Commissies Tweede Kamer															
	BuZa	Jus	BZK	OCW	Fin	Def	VROM	V&W	EZ	LVN	SZW	VWS	Eur. Zaken	NL-Antilliaanse en Arubaanse Zaken	CRU	
structuurfondsen																
De lerende overheid: effecten van parlementaire enquêtes en onderzoeken	X	X	X			X	X	X	X							X
Goedkeuring rijksrekening 2006 en rapporten bij de jaarverslagen 2006	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X		X
Rijk verantwoord 2006																X
Departementale regelgeving en managementcontrol	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X				X
Staat van de beleids- informatie 2007	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X				X
Lessen uit fraudeonderzoek		X	X													X
Op de goede plek		X	X	X			X				X	X				X
CO ₂ -emissiehandel							X		X				X			X
Voorkomen uitval van jeugd		X		X								X				X
Reïntegratie van werklozen en werking SUWI											X					X
Duurzaam gebruik van milieu in ontwikkelings- landen	X															X
Luchtkwaliteit							X					X	X			X
Opsporing en vervolging		X	X		X											X
Problemen in uitvoering																X
Toeslagen					X		X				X	X				X

Titels van de onderzoeken	Commissies Tweede Kamer														
	BuZa	Jus	BZK	OCW	Fin	Def	VROM	V&W	EZ	LNV	SZW	VWS	Eur. Zaken	NL-Antilliaanse en Arubaanse Zaken	CRU
Vraagsturing en marktwerking: kan de burger kiezen?				X								X			X
Crisisbeheersing/rampenbestrijding			X			X						X			X
Duurzame veehouderij en landbouw										X			X		X
Duurzame visserij										X			X		X
Effecten van goed bestuur	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X			X
EU-richtlijnen en verordeningen													X		X
OPTA									X						X
Kwaliteitsbewaking van het hoger onderwijs				X									X		X
Intracommunautaire BTW-fraude		X			X								X		X

Publicaties op alfabetische volgorde

11

Beleidsvrijheid bij specifieke uitkeringen

Publicatieperiode: eerste kwartaal 2006

Omschrijving: Onderzoek naar 'specifieke uitkeringen': geldstromen van ministeries naar gemeenten en provincies, bestemd voor specifieke doelen op lokaal niveau. We gaan na in hoeverre de rijksoverheid slaagt in haar opzet om, door de zeggenschap van lagere overheden over de besteding van deze uitkeringsgelden te vergroten, te bereiken dat zij meer beleid-op-maat maken, slagvaardiger opereren en hun beleid integraal opzetten.

Beroepspraktijkvorming in het MBO

Publicatieperiode: vierde kwartaal 2006

Omschrijving: Onderzoek naar de kwaliteit van stages die leerlingen in het middelbaar beroepsonderwijs vervullen bij leerbedrijven. We gaan na in hoeverre MBO-leerlingen met deze beroepspraktijkvorming de vaardigheden verwerven die zij nodig hebben op de arbeidsmarkt en in de samenleving, en of er eigenlijk wel voldoende plaatsen van een passend niveau zijn.

CO2-emissiehandel

Publicatieperiode: eerste helft 2007

Omschrijving: Onderzoek naar de manier waarop Nederland het Europese systeem voor handel in CO2-emissierechten uitvoert. Wij gaan na hoe de uitvoering van dit beleid in de praktijk verloopt. Het onderzoek richt zich op de verdeling van de emissierechten van de deelnemende bedrijven. Ook gaan we na op welke manier de werkelijke CO2-uitstoot van de bedrijven wordt gemonitord en gerapporteerd.

Continuïteit en toegankelijkheid van zorg voor chronisch zieken

Publicatieperiode: derde kwartaal 2006

Omschrijving: Onderzoek naar de zorg die zorgaanbieders leveren rondom een chronisch zieke. We gaan na in hoeverre de minister van VWS erin slaagt enerzijds het volume en de kwaliteit van deze zorg op het vereiste peil te krijgen en anderzijds samenwerking te realiseren tussen de zorgaanbieders. Ook kijken we naar de gevolgen van die

kabinetsmaatregelen die de financiële toegankelijkheid van de zorg voor chronisch zieken beïnvloeden.

12

Controle aangifte inkomstenbelasting particulieren

Publicatieperiode: tweede kwartaal 2006

Omschrijving: Onderzoek naar de wijze waarop de Belastingdienst uitvoering geeft aan het beleid ter voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik bij het heffen van inkomstenbelasting bij particulieren. We gaan na of de controle van de aangiften inkomstenbelasting particulieren leidt tot optimale belastingontvangsten en tot een rechtsgelijke behandeling van belastingplichtigen. Mochten we vaststellen dat dit op één of op beide punten niet het geval is, dan brengen we de gevolgen hiervan in kaart, benoemen we de oorzaken en dragen we oplossingen aan voor de problemen.

Criminaliteitsbeheersing jeugd

Publicatieperiode: vierde kwartaal 2006

Omschrijving: Onderzoek naar de manier waarop jeugdcriminaliteit wordt aangepakt. Effectieve bestrijding van jeugdcriminaliteit vereist een gezamenlijke inzet van de diverse welzijnsinstellingen. Een probleem is echter dat het aantal betrokken instellingen erg groot is. In ons onderzoek richten we ons vooral op de afstemming en samenwerking in de strafrechtketen: OM, rechtbank, gevangeniswezen, reclassering. We gaan na in hoeverre er sprake is van een sluitende aanpak bij de tenuitvoerlegging van straffen voor jongeren.

Crisisbeheersing/rampenbestrijding

Publicatieperiode: 2008

Omschrijving: Onderzoek naar het niveau van de voorbereiding op crises en rampen. Bij rampen die zich de afgelopen jaren hebben voorgedaan in Eindhoven, Enschede en Volendam bleek dat de rampenbestrijdingsorganisatie in Nederland niet op orde was. Vooral organisatorisch was meer samenwerking en professionalisering nodig, zo kwam uit een Rekenkameronderzoek van 2001 naar voren. Inmiddels is een groot aantal maatregelen getroffen. Wij gaan na of de organisatie van de crisisbeheersing en rampenbestrijding nu op het door de overheid gewenste niveau is.

De lerende overheid: effecten van parlementaire enquêtes en onderzoeken

13

Publicatieperiode: eerste helft 2007

Omschrijving: Onderzoek waarin we nagaan of en hoe de rijksoverheid lessen trekt uit het werk van parlementaire enquête- en onderzoekscommissies. We bekijken of er uit de ervaringen van ministeries een 'good practice' kan worden afgeleid, om zo de leereffecten van parlementaire enquêtes en parlementaire onderzoeken te vergroten.

Departementale regelgeving en managementcontrol

Publicatieperiode: eerste helft 2007

Omschrijving: Onderzoek naar de voortgang die per departement is geboekt in het terugdringen van de regelgeving. We gaan ook na of de departementen, door aandacht te geven aan zaken als helderheid, uitvoerbaarheid en controleerbaarheid van regels, de beoogde kwaliteitsverbetering hebben gerealiseerd. Verder kijken we naar de wijze waarop de departementen invulling hebben gegeven aan de managementverantwoordelijkheid voor de eigen bedrijfsvoering.

Duurzaam gebruik van milieu in ontwikkelingslanden

Publicatieperiode: tweede helft 2007

Omschrijving: Onderzoek naar de zichtbare effecten van het beleid gericht op duurzame ontwikkeling in ontwikkelingslanden. De doelstellingen van dit beleid zijn concreet vertaald in het percentage land dat bedekt is met bos, het percentage van de bevolking met goede sanitaire voorzieningen, het percentage grond voor de bevolking om te bewonen, enzovoort. We kijken in het onderzoek ook naar de factoren (waaronder corruptie) die het mogelijk achterblijven van beleidsresultaten kunnen verklaren.

Duurzame veehouderij en landbouw

Publicatieperiode: 2008

Omschrijving: Onderzoek naar de beoogde verduurzaming van de landbouw en veeteelt en de borging van kwetsbare waarden als milieu, dierenwelzijn en sociale normen. Onverschilligheid tegenover deze waarden (krappe behuizing voor dieren, gebruik van antibiotica, veelvuldig verslepen van dieren) bedreigt het dierenwelzijn en scheidt risico's op het punt van dierziekten. We gaan in het onderzoek na of de

zelfregulering van de sector in de praktijk tot problemen leidt en of het Rijk goed toezicht houdt.

14

Duurzame visserij

Publicatieperiode: 2008

Omschrijving: Onderzoek naar het Europese visserijbeleid. Al sinds 1983 is dit beleid erop gericht overbevissing tegen te gaan, zodat de visbestanden op een duurzaam niveau kunnen voortbestaan. Toch lukt het niet een aantal soorten uit de gevarenzone te halen of te houden. We gaan in dit onderzoek na wat de oorzaken zijn van deze kloof tussen het beleidsdoel en de weerbarstige praktijk. Het onderzoek zal worden afgestemd met voorgenomen of reeds uitgevoerd onderzoek van andere rekenkamers rond het noordelijk deel van de Atlantische Oceaan. De resultaten zullen internationaal worden uitgewisseld (zie ook hoofdstuk internationale projecten, pagina 42).

Effecten van goed bestuur

Publicatieperiode: 2008

Omschrijving: Onderzoek naar een aantal sectoren waar toezicht, verantwoording en kwaliteitszorg de laatste jaren ingrijpende veranderingen hebben ondergaan: onderwijs, arbeidsvoorziening, sociale zekerheid en gezondheidszorg. Ons onderzoek vormt een toets op het 'nieuwe denken' over verantwoording en toezicht: meer systeemgericht toezicht, meer horizontale verantwoording, meer vertrouwen op zelfregulering en externe kwaliteitsborging. We gaan na of deze arrangementen het beoogde resultaat opleveren.

EU-richtlijnen en verordeningen

Publicatieperiode: 2008

Omschrijving: Onderzoek naar de verwerking van Europese richtlijnen en verordeningen door de Nederlandse overheid. Nederland is als EU-lidstaat verplicht om Europese richtlijnen binnen een bepaalde termijn in de eigen wetgeving te implementeren. En bij Europese verordeningen moet Nederland de daarmee strijdige nationale regels aanpassen, binnen een bepaalde termijn. In dit onderzoek gaan we na of alle richtlijnen en verordeningen correct en op tijd worden verwerkt en zo nee, welke gevolgen dit heeft en wat er moet gebeuren om de situatie te verbeteren.

EU-trendrapport 2006

15

Publicatieperiode: eerste kwartaal 2006

Omschrijving: Jaarlijks onderzoek naar de stand van zaken van het financieel management van EU-geldstromen binnen de Europese Unie en in Nederland. De centrale vraag die we in dit onderzoek stellen is: op welke manier geven Nederland, de overige EU-lidstaten en de EU-instellingen invulling aan verbetering van het financieel management, en wat zijn de resultaten daarvan?

EU-trendrapport 2007

Publicatieperiode: eerste helft 2007

Omschrijving: Jaarlijks onderzoek naar de stand van zaken van het financieel management van EU-geldstromen binnen de Europese Unie en in Nederland. De centrale vraag die we in dit onderzoek stellen is: op welke manier geven Nederland, de overige EU-lidstaten en de EU-instellingen invulling aan verbetering van het financieel management, en wat zijn de resultaten daarvan?

Goedkeuring rijksrekening 2005 en rapporten bij de jaarverslagen 2005

Publicatieperiode: tweede kwartaal 2006

Omschrijving: Jaarlijks onderzoek naar de rechtmatigheid en de deugdelijke weergave van de in de jaarverslagen van de ministeries en de begrotingsfondsen opgenomen verplichtingen, uitgaven en ontvangsten van het Rijk, uitmondend in de goedkeuring van de rijksrekening. 'Rechtmatig' betekent dat de ontvangsten (belastingen) volgens de regels zijn geïnd en dat de verplichtingen en uitgaven zijn gedaan in overeenstemming met de begroting en overige van toepassing zijnde wetten en regels. Daarnaast wordt onderzoek gedaan naar (de totstandkoming van) de informatie over het beleid en de bedrijfsvoering in de jaarverslagen en naar de bedrijfsvoering, waaronder het financieel en materieelbeheer van de ministers.

Goedkeuring rijksrekening 2006 en rapporten bij de jaarverslagen 2006

Publicatieperiode: tweede kwartaal 2007

Omschrijving: Jaarlijks onderzoek naar de rechtmatigheid en de deugdelijke weergave van de in de jaarverslagen van de ministeries en de begrotingsfondsen opgenomen verplichtingen, uitgaven en ontvangsten

van het Rijk, uitmondend in de goedkeuring van de rijksrekening. 'Rechtmatig' betekent dat de ontvangsten (belastingen) volgens de regels zijn geïnd en dat de verplichtingen en uitgaven zijn gedaan in overeenstemming met de begroting en overige van toepassing zijnde wetten en regels. Daarnaast wordt onderzoek gedaan naar (de totstandkoming van) de informatie over het beleid en de bedrijfsvoering in de jaarverslagen en naar de bedrijfsvoering, waaronder het financieel en materieelbeheer van de ministers.

16

Informatie- en communicatietechnologie (ICT) in control

Publicatieperiode: tweede kwartaal 2006

Omschrijving: Verdiepend onderzoek naar de ICT-voorzieningen op ministeries. ICT speelt binnen de bedrijfsvoering van ministeries een cruciale rol. Gebreken in beheer van en toezicht op de ICT-voorziening kunnen leiden tot aanzienlijke risico's bij de uitvoering van taken. Daarom zijn we in 2004 begonnen met een inventarisatie van de IT-systemen die op de ministeries worden gebruikt. In aansluiting daarop doen we nu een verdiepend onderzoek, waarin we nagaan hoe de ministeries hun ICT hebben georganiseerd en of ze op dat punt zodanig 'in control' zijn dat ze hun (wettelijke) taken naar behoren kunnen uitvoeren.

Intracommunautaire BTW-fraude

Publicatieperiode: 2008

Omschrijving: Gezamenlijk onderzoek met rekenkamers van Europese landen naar de mate waarin de Belastingdienst erin slaagt fraude met BTW bij transacties binnen de EU te bestrijden. Jaarlijks is naar schatting € 100 miljard gemoeid met deze 'carrouselfraude', waarbij goederen in het ene land worden gekocht (de staat stort de BTW terug) en in het andere land verkocht, zonder dat er BTW wordt afgedragen door de betrokken ondernemer – die met de noorderzon vertrekt. Vanwege het grensoverschrijdende karakter krijgen de Europese landen moeilijk grip op deze fraude. De bedoeling van dit gezamenlijke onderzoek is meer inzicht te bieden in het probleem en de aanpak daarvan (zie ook hoofdstuk internationale projecten, pagina 42).

Kustwacht

Publicatieperiode: tweede kwartaal 2006

Omschrijving: Gezamenlijk onderzoek met de Antilliaanse en Arubaanse rekenkamers naar het functioneren van de Kustwacht in de drie landen.

Een deel van dit onderzoek is in april 2005 al gepubliceerd in ons rapport Functioneren Kustwacht Nederland. In 2006 doen de drie rekenkamers gezamenlijk onderzoek naar het functioneren van de Kustwacht Nederlandse Antillen en Aruba. De aanpak van het onderzoek zal vergelijkbaar zijn met die van het onderzoek naar de Kustwacht Nederland (zie ook hoofdstuk internationale projecten, pagina 42).

17

Kwaliteitsbewaking van het hoger onderwijs

Publicatieperiode: 2008

Omschrijving: Onderzoek naar het functioneren van de kwaliteitsborging in het hoger onderwijs in Nederland en Vlaanderen, in het bijzonder de Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie (NVAO) (zie ook hoofdstuk internationale projecten).

Lessen uit fraudeonderzoek

Publicatieperiode: eerste helft 2007

Omschrijving: Centraal staat in dit onderzoek de vraag welke lessen er te leren zijn uit de grote fraudezaken van de afgelopen jaren, zoals de bouwfraude en de HBO-fraude. We analyseren daartoe de bevindingen uit de onderzoeken die naar deze zaken zijn gedaan. We destilleren de 'rode draden' in deze onderzoeken, om op basis daarvan aanbevelingen te kunnen formuleren over hoe in de toekomst om te gaan met fraudezaken.

Luchtkwaliteit

Publicatieperiode: tweede helft 2007

Omschrijving: Onderzoek naar de maatregelen van de regering om te voldoen aan de Europese normen voor de luchtkwaliteit. De kwaliteit van de lucht boven Nederland is slecht vergeleken bij andere Europese landen en EU-richtlijnen worden niet gehaald. In dit onderzoek kijken we naar de beoogde en de daadwerkelijke effectiviteit van de maatregelen die de ministers van VROM en VenW treffen.

Managementinformatie defensie

Publicatieperiode: derde kwartaal 2006

Omschrijving: Onderzoek naar de betrouwbaarheid van de informatie over de stand van zaken op een van de speerpunten van het defensiebeleid: operationele inzetbaarheid. Voor de minister van Defensie is het van groot belang dat hij goede informatie tot zijn beschikking heeft over de operationele inzetbaarheid van eenheden van de krijgsmacht. In

dit onderzoek gaan we na hoe betrouwbaar en volledig de managementinformatie is die de minister hierover krijgt. We spitsen ons hierbij toe op eenheden die kunnen worden ingezet voor de bestrijding van terrorisme.

18

Modernisering bestuur en verantwoording

Publicatieperiode: vierde kwartaal 2006

Omschrijving: Inventariserend onderzoek naar de stand van zaken in de publieke sector rond nieuwe vormen van toezicht en verantwoording, governance en kwaliteitszorg. Er lopen op deze terreinen tal van initiatieven, onder meer gericht op minder regelgeving en administratieve lasten, aanscherping van de ministeriële verantwoordelijkheid (minder verzelfstandigingen) en verbreding van de publieke verantwoording. We publiceren dit onderzoek als achtergrondstudie bij Verantwoording en toezicht bij rechtspersonen met een wettelijke taak, deel 5.

Natuurcompensatie

Publicatieperiode: vierde kwartaal 2006

Omschrijving: Onderzoek naar de mate waarin overheden erin slagen afdoende compensatie te vinden als er natuur verloren gaat. Op grond van zowel Nederlandse als Europese wet- en regelgeving mag de overheid alleen de natuur schaden wanneer er zwaarwegende maatschappelijke belangen in het spel zijn. Bovendien is zij gehouden om in die gevallen ter compensatie nieuwe natuur te creëren. Wij gaan na wat de knelpunten zijn rond deze wettelijke verplichtingen en de uitvoering ervan.

Nederlandse Mededingingsautoriteit en marktwerking

Publicatieperiode: vierde kwartaal 2006

Omschrijving: Onderzoek naar de manier waarop de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa) toeziet op marktwerking. Het onderzoek maakt deel uit van een reeks onderzoeken die we doen naar toezicht op markten (zie ook het onderzoek OPTA). In 2004 verscheen ons rapport over de Autoriteit Financiële Markten. Bij de NMa gaan we na of zij voldoende voorzieningen heeft getroffen voor een goed toezicht op marktwerking, en of zij in de praktijk ook deugdelijk toezicht uitoefent.

Nieuwe financiële relaties

Publicatieperiode: eerste kwartaal 2007

Omschrijving: Verkennende achtergrondstudie naar de publiek-private samenwerkingsverbanden waarbinnen de uitvoering van rijksbeleid steeds vaker plaatsvindt. Deze nieuwe financiële relaties van het Rijk hebben de vorm van concessies, allianties, deelnemingen enzovoort. We inventariseren in ons onderzoek de risico's die zich bij deze constructies vaak voordoen als het gaat om verantwoording en toezicht.

Ontslagregelingen 16+ 2004/2005

Publicatieperiode: tweede kwartaal 2006

Omschrijving: Onderzoek naar de ontslag- en vertrekregelingen van hogere ambtenaren bij het Rijk in 2004 en 2005. Het onderzoek is een uitvloeisel van een eerder onderzoek naar de beloningen van dezelfde categorie ambtenaren, dat wij in april 2005 publiceerden. In het nu geplande onderzoek zullen we niet alleen kijken naar de rechtmatigheid van de ontslagen en daarbij getroffen regelingen, maar ook naar de kwaliteit van het beheer op dit gebied.

Op de goede plek

Publicatieperiode: eerste helft 2007

Omschrijving: Onderzoek naar de oorzaken van het verschijnsel dat mensen zich regelmatig, gemeten naar het beleid van de overheid, 'op de verkeerde plek' bevinden. Bijvoorbeeld: mensen zitten thuis terwijl er bij sociale werkplaatsen werk voor hen zou moeten zijn, jeugdigen met gedragsproblemen belanden in jeugdgevangenissen, uitgeprocedeerde asielzoekers kunnen niet uitgezet worden, enzovoort. We gaan na wat (afgezien van capaciteits- en financieringsproblemen) de redenen zijn waarom beleid en uitvoering hier niet op elkaar aansluiten.

Opsporing en vervolging

Publicatieperiode: tweede helft 2007

Omschrijving: Onderzoek naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van de opsporing en vervolging van financiële delicten. Vanuit justitie, politie en financiën wordt gericht onderzoek verricht naar de financiële middelen die gemoeid zijn met criminele en terroristische activiteiten. In ons onderzoek brengen we de belemmeringen in kaart die zich hierbij voordoen. Het gaat daarbij vooral om de expertise van de betrokken instanties en hun onderlinge samenwerking.

OPTA**Publicatieperiode:** 2008

Omschrijving: Onderzoek naar de wijze waarop de OPTA toezicht houdt op de post- en telecommunicatiesector en de marktwerking bewaakt op dit terrein. Het onderzoek maakt deel uit van een reeks onderzoeken die we doen naar toezicht op markten. In 2004 verscheen ons rapport over de Autoriteit Financiële Markten; een onderzoek naar de Nederlandse Mededingingsautoriteit loopt nog (zie ook het onderzoek Nederlandse Mededingingsautoriteit en marktwerking). Bij de OPTA kijken we naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het toezicht en de marktregulering. Ook beoordelen we of de minister van EZ goed toezicht houdt op de OPTA.

Opvang zwerfjongeren 2006**Publicatieperiode:** vierde kwartaal 2006

Omschrijving: Onderzoek naar de zorg voor zwerfjongeren als indicatie van een sluitende aanpak bij het jeugdbeleid. Uit eerder Rekenkameronderzoek bleek dat zwerfjongeren vaak niet de zorg krijgen die nodig is, doordat de provinciale jeugdzorg, de gemeentelijke jeugdvoorzieningen en/of maatschappelijke opvang niet goed op elkaar afgestemd zijn. We gaan na wat op dit moment de stand van zaken is.

Parallele audit naar EU-structuurfondsen**Publicatieperiode:** eerste helft 2007

Omschrijving: Het Contactcomité van presidenten van nationale rekenkamers in de EU heeft in 2004 besloten de in 2000 ingestelde werkgroep EU-structuurfondsen voort te zetten, en een nieuw onderzoek op te starten. Dit zal zich richten op de werking van het systeem van onregelmatigheden binnen de EU-lidstaten: hoe worden binnen de lidstaten onregelmatigheden vastgesteld, hoe worden ze geregistreerd en gemeld, en hoe wordt vervolgens omgegaan met financiële correcties? Bij het onderzoek zijn veertien nationale rekenkamers van EU-lidstaten betrokken, alsmede de Europese Rekenkamer. Het Nederlandse deel van het onderzoek zal zich richten op de structuurfondsprogramma's voor de regio's Zuid-Nederland en Noord-Nederland en op het ESF-programma. De resultaten zullen worden gepubliceerd in het EU-trendrapport 2007 (zie ook hoofdstuk internationale projecten, pagina 42).

Problemen in de uitvoering

Publicatieperiode: tweede helft 2007

Omschrijving: Onderzoek naar de oorzaken van de problemen die burgers ondervinden als de uitvoeringsorganisaties waarmee ze als cliënt te maken hebben, onvoldoende met elkaar samenwerken. We concentreren ons op problemen die spelen als beleid wordt uitgevoerd in ketens. We brengen de samenwerkingsproblemen in kaart, gaan na welke verklaringen er zijn en geven oplossingsrichtingen aan.

Realisatie Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

Publicatieperiode: tweede kwartaal 2006

Omschrijving: Onderzoek naar één van de speerpunten binnen het Nederlandse natuurbeleid: de realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De EHS moet een samenhangend stelsel van kwalitatief hoogwaardige natuurterreinen worden, opgebouwd uit bestaande natuur (circa 450.000 hectare), aangevuld met circa 275.000 hectare nieuw te ontwikkelen natuur. We gaan in dit onderzoek na of de beoogde omvang, samenhang en kwaliteit van de EHS in de praktijk ook worden gerealiseerd en zo nee, welke verklaringen daarvoor te geven zijn.

Reductie administratieve lasten

Publicatieperiode: eerste kwartaal 2006

Omschrijving: Onderzoek naar de mate waarin het kabinet Balkenende-II erin slaagt om de doelstellingen op het gebied van administratieve lastenreductie te realiseren. Het kabinet wil de lastendruk voor het bedrijfsleven met 25% terugbrengen ten opzichte van 2001. Wij gaan na of het kabinet deze doelstelling daadwerkelijk realiseert en zo nee, wat daarvan de oorzaken zijn.

Reïntegratie van werklozen en werking SUWI

Publicatieperiode: vierde kwartaal 2006

Omschrijving: Onderzoek naar de realisatie van de drie 'SUWI'-beleidsdoelen op het terrein van werk en inkomen: werk boven uitkering, klantgerichtheid en doelmatigheid. In 2004 waren we hier kritisch over. Na afronding van het herstructureringsproces 'SUWI' belichten wij eventuele achterblijvende prestaties en effecten, waaronder in ieder geval de reïntegratie van werklozen, als vervolg op het rapport 'Bemiddeling en reïntegratie van werklozen'.

Rijk verantwoord 2005

Publicatieperiode: tweede kwartaal 2006

Omschrijving: Verklaring van goedkeuring van de Algemene Rekenkamer bij het Financieel Jaarverslag en de Saldibalans van het Rijk, samen met een samenvattend overzicht van de resultaten van het onderzoek naar het jaarverslag en de bedrijfsvoering van ministeries en overige begrotingshoofdstukken. Daarnaast beschrijven we in deze rapportage een aantal thema's op het terrein van rechtmatigheid, bedrijfsvoering en beleidsinformatie.

Rijk verantwoord 2006

Publicatieperiode: eerste helft 2007

Omschrijving: Verklaring van goedkeuring van de Algemene Rekenkamer bij het Financieel Jaarverslag en de Saldibalans van het Rijk, samen met een samenvattend overzicht van de resultaten van het onderzoek naar het jaarverslag en de bedrijfsvoering van ministeries en overige begrotingshoofdstukken. Daarnaast beschrijven we in deze rapportage een aantal thema's op het terrein van rechtmatigheid, bedrijfsvoering en beleidsinformatie.

Self-assessment integriteit

Publicatieperiode: eerste kwartaal 2006

Omschrijving: Project gericht op de ontwikkeling van een instrument waarmee organisaties binnen de rijksdienst (maar eventueel ook daarbuiten) het integriteitsniveau binnen de eigen muren kunnen meten en acties kunnen benoemen om tot verbetering te komen. Met dit project willen we bijdragen aan goed openbaar bestuur binnen de rijksdienst.

Staat van de beleidsinformatie 2006

Publicatieperiode: tweede kwartaal 2006

Omschrijving: Onderzoek naar drie speerpunten van het kabinetsbeleid: terugdringen voortijdig schoolverlaten, verminderen van criminaliteit en overlast en het stimuleren van gebiedsontwikkeling met als doel het vergroten van de ruimtelijke kwaliteit en versnellen van de ontwikkeling. Het onderzoek moet onder andere antwoord geven op de vraag in hoeverre de ministeries voldoende inzicht geven in de resultaten van het beleid.

Staat van de beleidsinformatie 2007

23

Publicatieperiode: eerste helft 2007

Omschrijving: Onderzoek naar de stand van zaken bij de onderbouwing van het overheidsbeleid: ligt aan dit beleid kwalitatief goede beleidsinformatie ten grondslag, voorzien van de juiste indicatoren? We spitsen het onderzoek toe op de beleidsinformatie die beschikbaar is over de voortgang en kostenbeheersing van Grote Projecten. Recent heeft de Tijdelijke Commissie Infrastructuur nog gewezen op het belang van tijdige en overzichtelijke beleidsinformatie. Omdat ons rapport juist na de verkiezingen gepubliceerd wordt, kan het nieuwe kabinet de resultaten meenemen in zijn plannen om verdere verbeteringen op dit vlak te realiseren.

Toeslagen**Publicatieperiode:** tweede helft 2007

Omschrijving: Onderzoek naar de uitvoering van de taak die de Belastingdienst er per 1 januari 2006 bij krijgt: de uitkering van de huur- en zorgtoeslagen alsmede naar de toeslag voor kinderopvang die de belastingdienst al vanaf 1 januari 2005 uitvoert. Gegeven de omvang van deze nieuwe taken en gegeven de druk waaronder de Belastingdienst staat vanwege eerdere bezuinigingen, kan de uitvoering van deze operatie problemen opleveren. Wij gaan in ons onderzoek na of de Belastingdienst erin slaagt alle mensen te bereiken die aanspraak maken op de regelingen, of de uitkeringen rechtmatig worden verstrekt en hoe de afstemming tussen de belastingdienst en de betrokken beleidsdepartementen verloopt.

Toezicht beveiliging burgerluchtvaart**Publicatieperiode:** eerste kwartaal 2006

Omschrijving: Onderzoek naar het toezicht op de naleving van de beveiligingsnormen waaraan luchthavens en luchtvaartmaatschappijen moeten voldoen, onder meer met het oog op het voorkomen van terrorisme. Sinds 2002 schrijft de EU voor aan welke normen de beveiliging van de burgerluchtvaart moet voldoen. In Nederland is de minister van Justitie er verantwoordelijk voor dat luchthavens en luchtvaartmaatschappijen deze EU-normen naleven. Wij gaan na of de minister van Justitie hier zodanig toezicht op houdt dat hij zijn verantwoordelijkheid ook kan waarmaken.

Verantwoording en toezicht bij rechtspersonen met een wettelijke taak, deel 5

24

Publicatieperiode: vierde kwartaal 2006

Omschrijving: Dit is het laatste deel in een reeks van vijf onderzoeken naar instellingen die met publiek geld een in de wet geregelde taak uitvoeren, de zogeheten rechtspersonen met een wettelijke taak (RWT's). De Algemene Rekenkamer vindt dat de ministers in 2005 inzicht moeten kunnen verschaffen in de rechtmatigheid van de inning en besteding van publieke middelen door RWT's die onder hun toezicht vallen. In dit deel van het onderzoek gaan we na of de ministers dit inzicht in 2005 inderdaad konden verschaffen.

Voorkomen uitval van jeugd

Publicatieperiode: eerste helft 2007

Omschrijving: Onderzoek naar de zorg voor kinderen en jongeren met problemen. Aanzienlijke percentages Nederlandse jongeren ondervinden problemen: ze hebben psychosociale klachten (bijna 20%), lijden aan overgewicht (bijna 25%) hebben geen schooldiploma (tussen de 12 en 25%), zijn slachtoffer van mishandeling (aantal onbekend), enzovoort. In dit onderzoek richten we ons op de vroegsignalering van kinderen met psychische problemen en/of een licht verstandelijke handicap. We gaan na of het beleid goed aansluit op de uitvoeringspraktijk, en zo nee hoe dat komt en wat eraan gedaan moet worden.

Vraagsturing en marktwerking: kan de burger kiezen?

Publicatieperiode: tweede helft 2007

Omschrijving: Onderzoek naar vraagsturing en marktwerking op het gebied van onderwijs en zorg. We gaan na in welke mate de verantwoordelijke ministers hebben gewaarborgd dat burgers een gefundeerde keuze kunnen maken uit het aanbod van voor hen relevante publieke voorzieningen. Werken bijvoorbeeld scholen en ziekenhuizen daadwerkelijk vraaggericht? En maken de 'klanten' (ouders/leerlingen, patiënten) in de praktijk gebruik van de mogelijkheid om te kiezen?

Werklozen zonder startkwalificatie

Publicatieperiode: vierde kwartaal 2006

Omschrijving: Onderzoek naar het beleid van de minister van SZW om werklozen zonder diploma aan het werk te krijgen door middel van scholing. De overheid verzorgt deze scholing via het UWV,

reïntegratiebedrijven en gemeenten. Volgens de Raad voor Werk en Inkomen zijn de scholingsinspanningen echter onvoldoende, terwijl er wel veel publiek geld naartoe gaat. Wij gaan in ons onderzoek na welke prestaties er precies worden geleverd en waarom deze wel of geen effect hebben.

Terugblikken 2006 en 2007

26

Terugblik 2006

Onze onderzoeksrapporten bevatten standaard een aantal aanbevelingen gericht op de oplossing van problemen die wij hebben gesignaleerd. In 2006 gaan we van een aantal rapporten na welke effecten onze aanbevelingen hebben gehad. Een deel van de resultaten van de lopende terugblikken wordt gepubliceerd in maart 2006 onder de titel Terugblik 2006. Hieronder treft u een overzicht van de onderzoeken die in de Terugblik 2006 worden besproken, met de belangrijkste aanbevelingen.

Zicht op taakuitvoering politie (Tweede Kamer, vergaderjaar 2002-2003, 28 791)

De Algemene Rekenkamer heeft een onderzoek uitgevoerd naar het zicht van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties op de taakuitvoering van de politie. In het onderzoek stond de vraag centraal of het landelijke beleid voldoende houvast biedt voor de politiekorpsen om hun taken uit te voeren. Het ging om de volgende vijf thema's: jeugdcriminaliteit, verkeersveiligheid, geweld op straat, zware en georganiseerde criminaliteit, milieu.

Aanbevelingen

De Algemene Rekenkamer beveelt aan de informatievoorziening over de taakuitvoering (inclusief capaciteitsinzet) op korte termijn te verbeteren. Voor de ministers is betrouwbare informatie uit de praktijk nodig om de landelijke beleidsthema's te kunnen bepalen. Daarnaast hebben zij deze informatie nodig uit het oogpunt van prestatiefinanciering en om zich naar de Tweede Kamer in de geest van het project 'Van beleidsbegroting tot beleidsverantwoording' te kunnen verantwoorden.

Doelmatigheidsinformatie in begroting en jaarverslag (Tweede Kamer, vergaderjaar 2003-2004, 29 261)

Bij alle ministeries is onderzocht in hoeverre de begrotingen voor 2002 en 2003 en de jaarverslagen over 2002 doelmatigheidsinformatie bevatten. De Comptabiliteitswet 2001 schrijft dit voor. Doelmatigheidsinformatie geeft aan of beleidsresultaten goedkoper gerealiseerd hadden kunnen worden, of dat met dezelfde hoeveelheid geld méér bereikt had kunnen worden.

Aanbevelingen

Kabinet en Tweede Kamer moeten nadenken over de vraag hoeveel en welke doelmatigheidsinformatie in de begrotingen en jaarverslagen wenselijk is en welke mate van detaillering men daarbij verwacht. De doelmatigheidsinformatie zelf kan verbeterd worden door een stapsgewijze aanpak, te beginnen met een goede formulering van de beleidsdoelen: concreet en meetbaar. Vervolgens is het zaak om informatie te genereren over de kwantiteit en kwaliteit van de beleidsprestaties, en daarna over de doelmatigheid van die prestaties (hetgeen vraagt om het koppelen van de informatie over prestaties en de daarvoor gedane uitgaven). Daarna kan men op dezelfde manier te werk gaan met de effecten van het beleid: eerst zorgen voor inzicht in de beleidseffecten en dán, voor zover mogelijk, voor informatie over de doelmatigheid van deze beleidseffecten.

Preventieve gezondheidszorg (Tweede Kamer, vergaderjaar 2003-2004, 29 300)

Mensen met een lage sociaal-economische status leven korter in goede gezondheid dan mensen met een hoge sociaal-economische status. Dit komt, naast omstandigheden als werk, wonen en inkomen, door ongezonder gedrag. In 1984 maakte Nederland samen met andere lidstaten van de World Health Organisation (WHO) de afspraak deze gezondheidsverschillen te verminderen. Doelstelling was: de gemiddeld gezonde leeftijd van de groepen met een lage sociaal-economische status verlengen van 53 jaar in 2001 tot 56 jaar in 2020. De Algemene Rekenkamer heeft het beleid voor vermindering van sociaal-economische gezondheidsverschillen onderzocht.

Aanbevelingen

De Algemene Rekenkamer beveelt aan om de uitvoering van dit beleid voortvarend ter hand te nemen en specifieker te richten op groepen met een lage sociaal-economische status.

Financiële accijnzen op minerale oliën (Tweede Kamer, vergaderjaar 2003-2004, 29 365)

De Algemene Rekenkamer heeft in nauwe samenwerking met het Rekenhof van België in de periode april 2002 tot mei 2003 onderzoek gedaan naar de wijze waarop de Douane de heffing van accijnzen op

minerale oliën uitvoert. Belangrijk doel van het gezamenlijke onderzoek was om bij te dragen aan versterking van de controleaanpak op dit gebied. Met de accijns op minerale oliën was in 2002 circa € 5,8 miljard als ontvangsten voor de schatkist gemoeid. Producenten en handelaren in de oliesector krijgen van de Douane een zogenoemde accijnsvergunning. Zij geven de accijns die zij moeten betalen voor de olieproducten die ze in Nederland afzetten zelf aan bij de Douane.

28

Aanbevelingen

De Algemene Rekenkamer vraagt onder meer steun voor de plannen op Europees niveau om de accijnstarieven verder te harmoniseren en een gezamenlijk geautomatiseerd accijnscontrolesysteem in te voeren.

Zicht op prestaties Autoriteit Financiële markten (Tweede Kamer, vergaderjaar 2004-2005, 29 635)

De Algemene Rekenkamer heeft in 2003 de informatie over de prestaties van de AFM bij het tegengaan van marktmisbruik en andere vormen van oneerlijke effectenhandel onderzocht. Dit onderzoek past in een reeks van onderzoeken van de Algemene Rekenkamer naar fiscale, sociale en financiële fraude en het toezicht door rijksinspecties. Het gaat om de vraag in hoeverre de AFM (vóór 2002 de Stichting Toezicht Effectenverkeer) erin slaagt om marktmisbruik en andere vormen van oneerlijke effectenhandel tegen te gaan. De AFM houdt toezicht op de markt van het sparen, beleggen, lenen en verzekeren en valt als ZBO onder de verantwoordelijkheid van de minister van Financiën.

Aanbevelingen

De Algemene Rekenkamer beveelt de minister van Financiën en de AFM aan om verbeteringen aan te brengen op de volgende gebieden: de beleidsinformatie, het handhavingsbeleid, het sanctiebeleid en de wet- en regelgeving. Verder kan voorlichting over het voorkomen (omvang en aard) van oneerlijke effectenhandel bijdragen aan een betere beleggersbescherming.

Zorg voor verslaafden (Tweede Kamer, vergaderjaar 2003-2004, 29 660)

De zorg voor mensen met een verslaving heeft de meeste kans van slagen als tegelijk ook hun problemen op andere gebieden worden aangepakt: wonen, financiën, werk en relaties. Daarvoor is het nodig dat

verslavingszorginstellingen samenwerken met instellingen die zich met die andere problemen bezighouden.

29

De Algemene Rekenkamer heeft in de periode maart-augustus 2003 in vijf regio's onderzocht of dit ook gebeurt. De minister van VWS is systeemverantwoordelijk voor de verslavingszorg, de uitvoering ligt bij instellingen voor verslavingszorg, centrumgemeenten en zorgkantoren en de financiering gaat voornamelijk via de AWBZ en de specifieke uitkering maatschappelijke opvang en verslavingsbeleid.

Aanbevelingen

De minister van VWS zou een visie op verslavingszorg moeten uitwerken, waarin onder andere het belang van de verslavingszorg als eerst verantwoordelijke voor de zorg en het belang van samenwerking en coördinatie tussen de lokale actoren aan de orde zouden kunnen komen. Specifieke aanbevelingen gingen onder andere over een nadere uitwerking van de regierol van de centrumgemeenten en betere informatie over belemmeringen in de gegevensuitwisseling over cliënten door de privacy-wetgeving.

Convenanten uitgaansgeweld (Tweede Kamer, vergaderjaar 2004-2005, 29 661)

De Algemene Rekenkamer heeft van februari tot en met november 2003 onderzoek verricht naar de convenanten die gemeenten samen met andere partijen hebben opgesteld om uitgaansgeweld te voorkomen. Belangrijke vraag was of het aantal geweldsincidenten in gemeenten daalt door de aanwezigheid van convenanten. Nederland telt 75 gemeenten (met meer dan 25.000 inwoners) met een Convenant Veilig Uitgaan.

Aanbevelingen

De Algemene Rekenkamer beveelt de ministers van BZK en van Justitie aan om het belang van het verrichten van evaluaties van convenanten onder de aandacht te brengen van betrokkenen. Dit omdat inzicht in de resultaten van de samenwerking een bijdrage kan leveren aan de verhoging van de subjectieve en/of objectieve veiligheid in uitgaansgebieden. Bovendien kunnen de ministers de resultaten van dit onderzoek gebruiken bij verder onderzoek naar het effect van beleid.

Terugblik 2007

30

De nieuw op te starten terugblik met afronding in 2007 wordt opgenomen in een document waarin de Algemene Rekenkamer rapporteert over de stand van zaken in het openbaar bestuur. Deze rapportage is bedoeld als introductie van onze visie op het openbaar bestuur aan de nieuwe Tweede-Kamerleden die hun werkzaamheden in 2007, na de verkiezingen, starten.

2 Internationale projecten

In dit hoofdstuk vindt u de internationale projecten waaraan de Algemene Rekenkamer werkt in 2006. Sommige projecten lopen door in 2007 en 2008. We hebben ze onder een andere loep gelegd dan de onderzoeken naar het functioneren en presteren. We hebben ze namelijk verdeeld over drie thema's: wettelijke taken en institutionele verplichtingen, lerende organisatie, en capacity building. U vindt in het schema de titels van de projecten. Om na te kunnen zoeken wat welk project inhoudt, staat er aan het eind van het hoofdstuk een alfabetisch overzicht met per project meer uitleg.

Naast onze onderzoeksprojecten voeren we een aantal samenwerkings- en ondersteuningsprojecten uit binnen het Koninkrijk der Nederlanden. De samenwerking met de rekenkamers van de Nederlandse Antillen en Aruba is in 2000 vastgelegd in een overeenkomst. Eens in de twee jaar komen de colleges van de drie rekenkamers bij elkaar om de resultaten van de samenwerkingsovereenkomst te evalueren en te besluiten over nieuwe projecten. In het kader van onze bijdrage aan het verbeteren van het financieel management EU-breed, onderhouden wij contacten met onze zusterinstellingen binnen de EU en de Europese Rekenkamer en ondersteunen wij toetredende rekenkamers. Verder doen we een aantal samenwerkings- en ondersteuningsprojecten in andere landen. Daarbij werken we samen met rekenkamers uit de hele wereld.

Voor het eerst in de geschiedenis van de Algemene Rekenkamer onderzoekt in 2006 een internationaal 'peer review-team' ons werk. Het team wordt geleid door een vertegenwoordiger van de Noorse rekenkamer, en bestaat verder uit vertegenwoordigers van de Engelse, Zuid-Afrikaanse en Nieuw-Zeelandse rekenkamers. De hoofdpunten uit het eindrapport zullen worden opgenomen in ons Verslag over 2006.

Toelichting op de thema's

32

Thema: Wettelijke taken en institutionele verplichtingen

Met internationale activiteiten willen we bijdragen aan de realisatie van het Strategisch Plan van de Algemene Rekenkamer. Internationale activiteiten moeten de uitvoering van de wettelijke taken en institutionele verplichtingen van de Algemene Rekenkamer ondersteunen: onderzoek naar de rechtmatigheid (met oog voor integriteit), doeltreffendheid en doelmatigheid van de inkomsten en uitgaven van de rijksoverheid en de daarmee verbonden organen. Deze activiteiten hebben ook betrekking op de samenwerkingsprojecten en -verbanden binnen het Koninkrijk.

Thema: Lerende organisatie

De Algemene Rekenkamer wil een lerende organisatie zijn. Voor vergelijkbare organisaties zullen we per definitie de grens over moeten. Met onze internationale activiteiten willen wij niet alleen leren van anderen, maar willen wij ook anderen in de gelegenheid stellen om van ons te leren. Onze prioriteit ligt bij onderwerpen die passen binnen de pijlers en de domeinen van de strategie. De focus is gericht op zusterinstellingen, maar indien relevant willen wij ook informatie uitwisselen met internationale organisaties, universiteiten, ngo's, enzovoort.

Thema: Capacity building

In toenemende mate wordt in de internationale gemeenschap de rol van rekenkamers bij het verkrijgen en behouden van goed openbaar bestuur onderkend. De functie van een rekenkamer of soortgelijke organisatie is niet meer weg te denken als het gaat om het bevorderen van publieke verantwoording en het vergroten van transparantie van overheidshandelen. De Algemene Rekenkamer ziet het als haar taak zusterinstellingen en relevante internationale organisaties te helpen hun verantwoordelijkheden op dit terrein waar te maken. De Algemene Rekenkamer wil bijdragen aan institutionele 'capacity building' van zusterinstellingen en van internationale organisaties.

Projecten per thema

	Thema's		
	Wettelijke taken en institutionele verplichtingen	Lerende organisatie	Capacity building
Internationale projecten			
Kustwacht	X		
Letland			X
Samenwerkingsverband Joint Stright Fighter	X		
Intosai corruptie-enquête deel II		X	
Support for Improvement in Governance and Management (SIGMA)			X
Rwanda			X
Afrosai-E (IDI 3)			X
Kroatië			X
Audit assistance KCB 2005 (Kosovo)			X
Parallele audit naar EU-structuurfondsen	X		
Organisation for Prohibition of Chemical Weapons (OPCW)			X
Roemenië			X
Vorbereiding Incosai 2007			X
Environmental Auditing		X	
Eurosai IT		X	
Externe controle van Assembly of Western European Union (WEU) 2005-2007			X
Albanië			X
Duurzame visserij	X		
Intracommunautaire BTW-fraude	X		
Kwaliteitsbewaking van het hoger onderwijs	X		
Macedonië			X
Samenwerking met andere Rekenkamers op EU-gebied	X		
Tsunami-project	X		

Internationale projecten op alfabetische volgorde

34

Afrosai-E (IDI 3)

Looptijd: tot en met eerste helft 2007

Omschrijving: Een regionaal ondersteuningsprogramma waaraan 22 Engelssprekende rekenkamers deelnemen. Het programma komt oorspronkelijk voort uit het Intosai Development Initiative (IDI), waarbij de Algemene Rekenkamer de afgelopen jaren nauw betrokken is geweest. Inmiddels is de IDI-projectorganisatie omgevormd tot een staande organisatie, Afrosai-E. Deze organisatie vormt een formele subregio van de International Organisation of Supreme Audit Institutions (Intosai), de wereldorganisatie van rekenkamers. De Algemene Rekenkamer heeft nu een adviserende rol als institutionele partner van Afrosai-E.

Albanië

Looptijd: tot en met 2008

Omschrijving: In samenwerking met de National Audit Office van Groot-Brittannië (de Britse rekenkamer) gaat de Algemene Rekenkamer de verdere ontwikkeling van de rekenkamer van Albanië ondersteunen. In dit EU-twinningproject fungeert de Britse rekenkamer als 'leading partner'.

Audit assistance KCB 2005 (Kosovo)

Looptijd: tot en met eerste helft 2007

Omschrijving: Sinds 2001 is de Algemene Rekenkamer extern controleur van het Kosovo Consolidated Budget (KCB). Het budget omvat de ontvangsten en uitgaven van ministeries, gemeenten en andere overheidsorganen in Kosovo. Inmiddels is er in Kosovo een rekenkamer waaraan wij onze opgedane kennis en ervaring overdragen. De Algemene Rekenkamer zal in 2006 de Kosovaarse rekenkamer assisteren bij de audit van het Kosovo Consolidated Budget 2005.

Duurzame visserij

Looptijd: tot en met 2008

Omschrijving: Onderzoek naar het Europese visserijbeleid. Al sinds 1983 is dit beleid erop gericht de overbevissing tegen te gaan, zodat de visbestanden op een duurzaam niveau kunnen voortbestaan. Toch lukt het niet een aantal soorten uit de gevarenzone te halen of te houden. We gaan in dit onderzoek na wat de oorzaken zijn van deze kloof tussen het

beleidsdoel en de weerbarstige praktijk. Het onderzoek zal worden afgestemd met voorgenomen of reeds uitgevoerd onderzoek van andere rekenkamers rond het noordelijk deel van de Atlantische Oceaan. De resultaten zullen internationaal worden uitgewisseld (zie ook hoofdstuk onderzoekprojecten, pagina 6).

35

Eurosai IT

Looptijd: tot en met eerste kwartaal 2006

Omschrijving: De Eurosai IT Working Group is in mei 2002 opgericht om tussen Europese rekenkamers deskundigheid en ervaring uit te wisselen op het terrein van ICT en IT-onderzoek, én om de mogelijkheden te verkennen voor gezamenlijke activiteiten op dit terrein. De afgelopen werkperiode is een methode ontwikkeld waarmee kan worden nagegaan hoe goed de ICT-voorzieningen van rekenkamers de eigen werkzaamheden ondersteunen. Ook is een verkenning gedaan naar de relevantie van e-government voor rekenkamers. In de komende werkperiode van drie jaar wordt hierop voortgebouwd. Ook gaat een aantal nieuwe ontwikkelprojecten van start.

Environmental auditing

Looptijd: in ieder geval tot en met 2007

Omschrijving: De Algemene Rekenkamer stimuleert samen met een aantal andere Europese rekenkamers 'environmental auditing', oftewel milieuonderzoek door rekenkamers. In 2006 voeren we drie soorten activiteiten uit: voorbereiden van en deelnemen aan de vergaderingen over environmental auditing van de International Organisation of Supreme Audit Institutions (Intosai) en haar Europese evenknie Eurosai, uitvoeren van en meewerken aan internationale projecten op het gebied van environmental auditing (zoals het project 'Focus on Water') en diverse ad-hoc-activiteiten zoals het geven van presentaties aan buitenlandse rekenkamers en het leveren van bijdragen aan congressen.

Externe controle van de Assembly of Western European Union (WEU) 2005-2007

Looptijd: tot en met 2007

Omschrijving: Het externe controleurschap van de West-Europese Unie (WEU) rouleert tussen de leden van de WEU. Wie er aan de beurt is wordt bepaald door de alfabetische volgorde van de beginletters van de EngesItalige aanduidingen van de deelnemende landen. Vanaf 2005 tot en

met 2007 is Nederland – de Algemene Rekenkamer dus – aan de beurt als extern controleur.

36

Intosai corruptie-enquête deel II

Looptijd: tot en met 2006

Omschrijving: In 2003/2004 heeft de Algemene Rekenkamer ten behoeve van de International Organisation of Supreme Audit Institutions (Intosai) een corruptie-enquête uitgevoerd onder nationale rekenkamers over de gehele wereld, waarbij is nagegaan hoe ver de rekenkamers gevorderd waren met het invoeren van de 'Montevideo accords' over fraude en corruptie. In vervolg op deze Intosai-enquête gaat de Algemene Rekenkamer de komende periode ervaringen uitwisselen met zusterorganisaties op het terrein van fraude en corruptie, en stimuleren dat er procedures op personeelsgebied worden opgesteld die leiden tot selectie, behoud en motivering van eerlijke, competente medewerkers bij de overheid.

Intracommunautaire BTW-fraude

Looptijd: tot en met 2008

Omschrijving: Gezamenlijk onderzoek met rekenkamers van Europese landen naar de mate waarin de Belastingdienst erin slaagt fraude met BTW bij transacties binnen de EU te bestrijden. Jaarlijks is naar schatting € 100 miljard gemoeid met deze 'carrouselfraude', waarbij goederen in het ene land worden gekocht (de staat stort de BTW terug) en in het andere land verkocht, zonder dat er BTW wordt afgedragen door de betrokken ondernemer – die met de noorderzon vertrekt. Vanwege het grensoverschrijdende karakter krijgen de Europese landen moeilijk grip op deze fraude. De bedoeling van dit gezamenlijke onderzoek is om meer inzicht te bieden in het probleem en de aanpak daarvan (zie ook hoofdstuk onderzoekprojecten, pagina 6).

Kroatië

Looptijd: tot en met eerste helft 2007

Omschrijving: In samenwerking met de National Audit Office van Groot-Brittannië (de Britse rekenkamer) gaat de Algemene Rekenkamer de verdere ontwikkeling van de rekenkamer van Kroatië ondersteunen. In dit EU-twinningproject fungeert de Britse rekenkamer als 'leading partner' en zal de Algemene Rekenkamer een bijdrage leveren aan het verbeteren van het doelmatigheidszoek van de Kroatische zusterinstelling.

Kustwacht

Looptijd: tot en met tweede kwartaal 2006

Omschrijving: Gezamenlijk onderzoek met de Antilliaanse en Arubaanse rekenkamers naar het functioneren van de Kustwacht in de drie landen. Een deel van dit onderzoek is in april 2005 al gepubliceerd in ons rapport Functioneren Kustwacht Nederland. In 2006 doen de drie rekenkamers gezamenlijk onderzoek naar het functioneren van de Kustwacht Nederlandse Antillen en Aruba. De aanpak van het onderzoek zal vergelijkbaar zijn met die van het onderzoek naar de Kustwacht Nederland (zie ook hoofdstuk onderzoeksprojecten, pagina 42).

Kwaliteitsbewaking van het hoger onderwijs

Looptijd: tot en met 2008

Omschrijving: Onderzoek naar het functioneren van de kwaliteitsborging in het hoger onderwijs in Nederland en Vlaanderen, in het bijzonder de Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie (NVAO) (zie ook hoofdstuk onderzoeksprojecten).

Letland

Looptijd: tot en met derde kwartaal 2006

Omschrijving: De Algemene Rekenkamer verleent samen met de National Audit Office van Groot-Brittannië (de Britse rekenkamer) ondersteuning aan de nationale rekenkamer van Letland. De Algemene Rekenkamer richt zich in dit EU-twinningprogramma op de toeassing van IT-audits in het rechtmatigheidsonderzoek. Daarnaast voert de Algemene Rekenkamer nog een bilateraal project met de rekenkamer van Letland uit. Dat project is gericht op het uitvoeren van onderzoek naar ontvangsten en het opzetten van een daarbij behorende organisatie-eenheid binnen de Letse rekenkamer. Het project vloeit voort uit een eerder bilateraal project met de Letse rekenkamer.

Macedonië

Looptijd: tot en met 2008

Omschrijving: Project gericht op de ondersteuning van de Macedonische rekenkamer. Doel van de ondersteuning is dat de Macedonische rekenkamer gaat voldoen aan de internationaal geaccepteerde standaarden en te zijner tijd ook aan het 'acquis communautaire': de regelgeving voor EU-lidstaten, waarin onder meer eisen worden gesteld aan de inrichting van de nationale rekenkamercontrole. Zowel op

institutioneel gebied (wetgeving) als technisch gebied (controlemethoden) geeft de Algemene Rekenkamer assistentie, waarbij de nadruk ligt op on-the-job training.

38

Organisation for Prohibition of Chemical Weapons (OPCW)

Looptijd: tot en met 2007

Omschrijving: Namens lidstaat Nederland levert de Algemene Rekenkamer een IT-auditor aan een internationaal audit-team dat regelmatig rapporteert over de informatiebeveiliging bij de Organisation for Prohibition of Chemical Weapons OPCW. Deze informatiebeveiliging dient aan zeer hoge eisen te voldoen.

Parallele audit naar EU-structuurfondsen

Looptijd: tot en met eerste helft 2007

Omschrijving: Het Contactcomité van presidenten van nationale rekenkamers in de EU heeft in 2004 besloten de in 2000 ingestelde werkgroep EU-structuurfondsen voort te zetten, en een nieuw onderzoek op te starten. Dit zal zich richten op de werking van het systeem van onregelmatigheden binnen de EU-lidstaten: hoe worden binnen de lidstaten onregelmatigheden vastgesteld, hoe worden ze geregistreerd en gemeld, en hoe wordt vervolgens omgegaan met financiële correcties? Bij het onderzoek zijn veertien nationale rekenkamers van EU-lidstaten betrokken, alsmede de Europese Rekenkamer. Het Nederlandse deel van het onderzoek zal zich richten op de structuurfondsprogramma's voor de regio's Zuid-Nederland en Noord-Nederland en op het ESF-programma. De resultaten zullen worden gepubliceerd in het EU-tendrapport 2007. Daarna zal de focus van de taskforce tot en met 2010 liggen op het vertalen van de opgedane ervaringen uit 'audit guidelines' (zie ook onder onderzoekprojecten).

Roemenië

Looptijd: tot en met 2007

Omschrijving: De Algemene Rekenkamer biedt de rekenkamer van Roemenië ondersteuning bij de controle op informatietechnologie en EU-fondsen en bij het doen van integriteitsonderzoek. Deze activiteiten vinden plaats in het kader van een breder EU-twinningproject waarvoor de Spaanse rekenkamer de eindverantwoordelijkheid draagt.

Rwanda

Looptijd: tot en met eerste helft 2007

Omschrijving: Gezamenlijk project met de rekenkamer van Zweden ter ondersteuning van de Rwandese rekenkamer. Met dit project wordt een bijdrage geleverd aan de versterking van de organisatie van de Rwandese Rekenkamer en het verbeteren van haar rechtmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoek en haar relatie met haar omgeving.

Samenwerking met andere Rekenkamers op EU-gebied

Looptijd: tot en met 2008

Omschrijving: Dit project is bedoeld de ambities ten aanzien van het internationalisering van ons jaarlijkse EU-tendrapport gestalte te geven en de bilaterale samenwerking met andere EU-rekenkamers en samenwerking met de Europese Rekenkamer verder vorm te geven.

Samenwerkingsverband Joint Strike Fighter

Looptijd: tot en met derde kwartaal 2006

Omschrijving: De Algemene Rekenkamer volgt de ontwikkelingen rondom de mogelijke aankoop door Nederland van JSF-gevechtsvliegtuigen. Omdat met het JSF-project veel geld gemoeid is en het in potentie een groot afbreukrisico kent, is een goed en permanent toezicht op de uitvoering en de verantwoording daarover van belang. Voor ons ligt daarbij nationaal de nadruk op de informatievoorziening aan de Tweede Kamer. In internationaal verband wisselen we met de rekenkamers uit andere deelnemende landen informatie uit over onder meer controlerechten en het beperken van financiële risico's bij de aanschaf.

Support for Improvement in Governance and Management (SIGMA)

Looptijd : tot en met 2006

Omschrijving: 'Support for Improvement in Governance and Management' (SIGMA) is een samenwerkingsverband van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) en de Europese Unie dat zich onder meer richt op het verbeteren van het financieel management in de nieuwe lidstaten van de EU, de kandidaat-lidstaten en landen in de Balkanregio. Bij de uitvoering van zijn werkzaamheden gericht op rekenkamers maakt SIGMA gebruik van de expertise van (onder andere) de Algemene Rekenkamer. Wij spelen in op ad-hoc-

verzoeken van SIGMA die betrekking hebben op de ondersteuning van onze zusterinstellingen in Midden- en Oost-Europa.

40

Tsunami-project

Looptijd: tot en met 2010

Omschrijving: President Stuiveling van de Algemene Rekenkamer is benoemd tot voorzitter van een 'task force' die het inzicht in en de verantwoording over de geldstromen in het kader van Tsunami-hulpprojecten wil verbeteren. De task force zal zich tot en met 2007 richten op het vergroten van de transparantie rond de Tsunami-geldstromen door overzichten op te stellen van zowel donoren als ontvangende landen. Hierbij zouden de geldstromen geografisch geormerkt moeten worden, om na te kunnen gaan waar de geldstromen terecht zijn gekomen. Daarna zal de focus van de taskforce tot en met 2010 liggen op het vertalen van de opgedane ervaringen uit 'audit guidelines'. De task force functioneert onder de paraplu van de International Organisation of Supreme Audit Institutions (Intosai).

Vorbereiding Incosai 2007

Looptijd: tot en met 2007

Omschrijving: In 2007 zal Mexico het driejaarlijkse wereldcongres van rekenkamers worden georganiseerd, het International Congress of Supreme Audit Institutions (Incosai). De Algemene Rekenkamer zal aan dit congres deelnemen en de inhoudelijke voorbereidingen hiervoor gaan in 2006 van start.